

Henna tetováž

prof. MUDr. Zdeněk Doležel, CSc.¹, MUDr. Pavlína Autratová², MUDr. Lucia Marušíaková, Ph.D.²

¹Pediatrická klinika LF MU a FN Brno

²Dětské kožní oddělení Pediatrické kliniky LF MU a FN Brno

Klíčová slova: alergická kontaktní dermatitida, henna, tetování černou hennou.

Key words: allergic contact dermatitis, henna, black henna tattoo.

Šestnáctiletá dívka si v posledním týdnu pobytu v Egyptě nechala udělat na dorzální straně levého předloktí tetování hennou, které bylo po 5 dnech ještě zopakováno pro trvalejší konečný efekt. Po návratu domů a celkově s odstupem 5 dnů od druhého tetování začala dívka v místech tetováže pociťovat napětí, pruritus a mírnou bolestivost. Krátce po těchto iniciálních příznacích došlo k výrazné změně vytetovaného obrazce, kdy prakticky v celém jeho rozsahu byly přítomny četné papuly a pustuly, makulózní morfy byly i na dorzální straně ruky a také na edematózně prosáklých článcích prstů (obrázek 1); levé předloktí bylo mírně edematózní (rozdíl mezi obvodem pravého a levého předloktí byl +2 cm ve prospěch strany levé) a nebolelivé na pohmat. Kromě uvedené změny kůže byl celkový fyzikální nález u afebrilního děvčete bez odchylek, lymfadenopatie v oblasti levé loketní jamky a levé axily nebyla přítomna. Hodnoty základních laboratorních analýz byly zcela normální. S ohledem na anamnestické údaje a lokální kožní nález jsme stav hodnotili jako alergickou kontaktní dermatitidu po tetování hennou.

Henovník bílý (*Lawsonia inermis*), česky též henna bílá, je rostlina dosahující průměrné výšky 3 m a její domovinou jsou tropické a subtropické oblasti Afriky a Asie. Komerčně je plodina pěstována nejvíce v Indii, Pákistánu, Libyi, Maroku, Íránu a Afghánistánu. Hladké dlouhé listy rostliny se suší a jejich drcením se získává hnědočervený

Obr. 1. Výrazně plastická papulopustulózní alergická reakce po tetování hennou

nebo zelený prášek, tzv. přírodní henna (pure henna), jehož barevné pigmenty se dobře váží s proteiny. Po smíchání přírodní henny s vodou a některými oleji vzniká hustá pasta, která se tradičně využívá ke zdobení kůže, vlasů či nehtů zejména mezi vyznavači muslimského a hinduistického náboženství. V zemích, kde se henna tradičně pěstuje, bývá ve své „pure“ formě používána také při různých chorobách kůže. Podobně jako u jiných barviv může i po aplikaci přírodní henny na kůži člověka dojít k alergické reakci, je to však poměrně vzácné. Malování/tetování přírodní hennou má dočasný efekt a obvykle na kůži vydrží 28 dnů. S mohutným rozvojem turismu do zemí, kde se henovník přirozeně vyskytuje, dochází k tomu, že mnoho turistů, zejména

pak adolescentního věku, si nechává hennou tetovat na kůži těla různé obrazce, nápisy apod. Ve srovnání s klasickým tetováním, jak je známe v našich podmínkách, je tetování hennou vlastně malováním a je atraktivní, neboť je bezbolestné, levné, nehrozí při něm příp. infekce HIV/hepatitida, zájemci jsou často tetováni přímo na pláži u moře nebo u hotelového bazénu. Ke zdobení kůže je však v těchto případech používána tzv. černá henna, kdy do přírodní henny místní „mistři tatéři“ přidávají kromě oleje další přísady (např. citronovou šťávu, vinný ocet, soli niklu/kobaltu/olova/chromu, paraformaldiamin /PPD/). A to proto, aby tetované obrazce byly zřetelněji vidět a zejména, aby na kůži déle vydržely. Turisté se tak mohou po návratu domů pochlubit svému

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: prof. MUDr. Zdeněk Doležel, CSc.
Dolezel.Zdenek@fnbrno.cz, Pediatrická klinika LF MU a FN Brno
Černopolní 9, 613 00 Brno

Cit. zkr: Pediatr. praxi. 2018; 19(1): 42–43

okolí vytetovaných „suvenýrem“. Bohužel většinou právě až po návratu domů nečistota dochází k tomu, že v místech tetováže se rozvine i těžká lokální dermatitida. Jde o alergickou reakci nejčastěji právě na složku PPD. Směs z černé henny používaná k tetováži nemá žádné standardní složení, každý tetující používá svůj recept a obsah zejména PPD může být extrémně vysoký.

K lokální alergické reakci obvykle dochází po 3–10 dnech od malování černou hennou. Vzácně může být kožní reakce doprovázena rozvojem celkové infekce, která se do organismu dostává přes postiženou kůži. K lokální léčbě dermatitidy se používají dermatologika obsahující kortikoidy, ale i antibiotika, celkově pak antihistaminika, příp. kortikoidy. Terapii by měl koordinovat erudova-

ný dermatolog, s kterým je možno konzultovat příp. test přecitlivělosti na PPD. I přes intenzivní léčbu mohou být výsledkem dermatitidy ložiska hypo-/hyperpigmentace, hypertrichózy, ale také keloidní jizvy. Zcela se vyhnout tetování černou hennou je racionální a účinnou prevencí nejen alergické kožní reakce, ale i možných trvalých kosmetických defektů.